26.10.2013

Euroopan parlamentin jäsen Elsi Katainen, maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan varapuheenjohtaja

Asiantuntijalausunto suurelle valiokunnalle

Aihe: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maaperän seurannasta ja kestokyvystä (maaperän seurantaa koskeva laki)

Tavoite EU-laajuisesti terveestä maaperästä vuoteen 2050 mennessä on kannatettava ja tehokkaisiin toimiin päästään vain yhteisesti sovituin säännöin, sillä tarvitsemme yhtenäistä ja vertailukelpoista dataa parhaan mahdollisen Euroopan laajuisen säätelyn pohjaksi. Maaperän hyvä tila on itseisarvo ja ruokaturvan perusedellytys.

Maaperän kunto vaihtelee EU:n alueella suuresti. Siksi onkin tärkeää varmistaa, että direktiivin vaatimukset huomioivat jäsenmaiden erilaiset olosuhteet koskien maaperän kuntoa ja kansallisia järjestelmiä. Mahdollisuudet kansallisiin joustoihin on varmistettava, jotta täytäntöönpano jäsenmaissa on kustannustehokasta ja paikallisiin olosuhteisiin sopivaa. Tästä syystä EU-laajuisten tiukkojen raja-arvojen tai sallittujen hoitotoimien asettaminen ei ole tarpeellista. Lainsäädännön tulee pysyä kehyslainsäädäntönä ja ohjata jäsenmaita tehokkaampiin toimiin maaperän parantamisessa.

Komission esitys sakkokäytännöistä herättää kysymyksiä. Lainsäädäntö asettaa kehyksen maaperän terveyden seurannasta, mutta ei aseta selkeitä yksilöityjä tavoitteita. On epäselvää, mihin tavoitteisiin sakkojärjestelmä käytännössä perustuisi.

Maaperän tilaa seurataan maanäytteiden avulla. On varmistettava, että maanomistajan yksityisyyden suoja ei datan keräämisen myötä heikkene ja että tiloilla voidaan käyttää kerättyä tietoa hyödyksi. Maanomistajalla tulee olla avoin pääsy kerättyyn tietoon ja siitä johdettuihin arvioihin. Datan omistajuuteen liittyvät epäselvyydet on selkiytettävä.

Komission valtaa on rajoitettava delegoiduissa säädöksissä. Huolella määriteltyjen teknisten tarkennusten osalta komission vahva osallisuus ja delegoidut säädökset ovat perusteluja. Nyt ehdotettuja delegoituja säädöksiä mm. kestävien maanhoitotoimenpiteiden määrittelyyn tai ohjeellisen luettelon päivittämiseen riskinvähentämistoimenpiteistä ei pidä antaa komissiolle, vaan liitteet tulee muotoilla ohjeellisiksi jäsenmaille sitovien määritelmien sijaan.

Maaperän hyvän tilan määrittelyssä ”One out, all out" -periaatteen käytön soveltuvuutta hyvän tilan määrittelyssä tulee tarkentaa. Ei ole perusteltua luokitella maaperää huonoksi, jos yksi kriteeri monista ei täyty. ”One out, all out" -periaatteeseen perustuvan hyvän tilan saavuttaminen on erityisen haastavaa maaperän kunnon vaihtelun vuoksi. Hyvän tilan määrittelyyn on löydyttävä oikeudenmukainen ja kannustava järjestelmä.

Direktiivin toimeenpano lisää hallinnon taakkaa ja onkin määriteltävä, miten hallinnon lisäkustannukset katetaan. Päällekkäisten toimien ja kustannusten välttämiseksi jo olemassa olevien lainsäädäntöjen kanssa on löydyttävä synergioita. Kannattavuuden kanssa kamppailevien maatalousyritysten näkökulmasta on tärkeää, että yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) varoja ei leikata.